По конфіскаті — другий наклад.

Ч. 12 (10.395) Львів, неділя 18. січня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМИНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Видає ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО" Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

Відкривши заслону...

Протибольшевицька акція, великий протибольшевицький бльок, повне окруження СРСР., відмова кредитів, новий „кільчастий дріт" — ось гнучкі фрази і вигуки, які зі сторінок преси сіткою надій обмотують суєтливу російську еміграцію. Кажемо: російську, бо величезна більшість української наддніпрянської еміграції і майже все українське громадянство по цім боці рижської лінії проявляє відповідну дозу критицизму в оцінці цих фантастичних перспектив з одного боку, а з другого ясно здає собі справу, що Українцям не по дорозі з російською еміграцією.

„Кільчастий дріт"! — як страхітливо й погрозливо звучало це тоді, коли Клемансо був диктатором Европи, а генерали Юденіч, Колчак, Денікін і ин. до одної четвертини звузили простір і влади червоної Москви. Якими дрібними, мляввими і просто комічними в порівнанні з цією гордою і самопевною заповіддю Клемансо виглядають нинішні бльоки і метушня розбитої, взаємно недовірливої Европи. Вони не в силі перетрівати навіть одного місяця в стані спекулятивної погрози, а не то активної дійсности. Вистане яканебудь блавгенька обіцянка Раковського чи иншого радянського дипльомата, щоби найбільші могутности заповіли генеральний відступ зі займятих позицій.

Та не нам журитися взаємними відносинами між світовими могутностями з їх підголосками і Евразією. В даному випадку цікавить нас зовсім що инше, виключно і єдино доля, розвиток і будуччина нашої Батьківщини в широкому того слова розумінні.

Колиб протибольшевицький бльок став активною дійсністю і поставив собі невідхильним завданням зліквідувати большевицьку владу на просторах Евразії (Рад. Союзу), то ясно, що в тому підприємстві головними керманичами були би великі держави, але головними виконавцями Польща, Румунія і російська еміграція.

Також становище теперішньої російської еміграції, себ-то б. панів і володарів б. Росії є надто відоме, щоби докладніїше на ньому зупинятися.

Годиться хіба зазначити, що в кітлі російської еміграції йде конкуренційна боротьба і перелицитовування себе не так в обіцянках для „інородців", як радше в утвердженні курсу й режіму „сильної руки" після „побіди". Еміґрантський цар Кирило про людське око покликав професорську комісію для розробки конституції „федеративної Росії", але це намагання, поминаючи очевидне заперечення права самовизначення народів, належить очевидно до ряду еміґрантських сенсацій. Скільки російських царів, не еміґрантських — а справжніх, носилося з конституцією, яка віколи не побачила денного світла! Зрештою, коли пригадаємо собі добу Денікіна і його поведінку на Україні, то це вповні вистане для того, щоби уявити собі позитивне становище російських царів і цариків до української справи. Російське республиканськo-демократичне обєднання устами Мілюкова ясно спрецизувало своє відношення до України. Про це писали ми обширнійше мин. року з нагоди лекції Мілюкова в Празі. Лишається ще становище російських есерів. Про нього свідчить наглядно не лише пакт Чернова з пепеесівцями, але й вискав одного з есерівських лідерів на адресу Українців і їх самостійницьких змагань: „Мы вас задушим!"! (Ми вас задавимо). Инша річ, наскільки реальною і здійснимою може бути така перехвалка, але вона досадно ілюструє наміри російської еміґрації у відношенні до нас.

Якеж положення утворюється з моментом, колиб замисли і побожні бажання російської еміґрації набрали признак дійсности, колиб російські еміґранти як побідники під охороною чужих багнетів заволоділи територією Рад. Союзу? Перш усього війна, а головно її рішаючі фази відбувались би на українській і білоруській території, що спричинилоб повну економічну руїну Правобережної України. В звязку з тим розпочалась би „ревіндикація" з селянських рук б. поміщицької землі, що потягнуло би за собою люті переслідування селянства. „Побідники" мусілиб відшкодувати своїх інтервенційних союзників за допомогу і то коштом української території. Таким чином замісць рижського трактату Україна вернулаб до становища з 1667 р. (Андрусівський договір). Наступив би новий поділ Вел. України, українська нація булаб значно ослаблена, її еволюційно-політичні і ренесансово-культурні змагання булиб перервані. В наслідок того наступилаб нова доба анархії, дезорганізації, обідніння, економічний розстрій, занепад політичної думки. Перед українською нацією простягся би довгий шлях безсилого бунтарства, поширеної й поглибленої гайдамаччини, що єдино засвідчувалаб про нескоординовані, але вічні, безсмертні змагання українського народу. Росія — зовсім зрозуміло — по якімсь часі повернулаб до своєї давньої місії „збирання руських земель", але ця місія на довгі літа перерваліб і відсунулаб незалежницькі змагання української нації.

Ось так у найзагальнійших зарисах представляється „антибольшевицький бльок", звернений своїм вістрям і своїми першими рядами не так проти комуністів, як радше проти емансипаційних змагань українського народу, проти його державницького будівництва.

Російська еміграція, радіючи замислами світової буржуазії й імперіялізму, нічого не тратить, а все зискує. Вона бореться тільки проти форми радянської влади, бо знає, що зміст російської державности лишиться ненарушеним. За те, тарани, що вдарялиб у живе й страждение тіло України, малиб за завдання перш усього повалити, розбити, розторощити завязки української державности, бо форма влади й так не є українською і незгармонізованою з українською психікою і українським світоглядом.

І цих тенденцій, цих основних намагань чолових, quasi - протибольшевицьких передових рядів, схованих за заслоною „західної культури" і її акцесорій, ми не сміємо тратити зперед очей. *Ф. Ф.*

ПОЗІР!

Українці-ки м. Львова!

Все українське громадянство м. Львова запрошується до громадної участи в Йорданському Святі в понеділок, год. 8·30 рано. Впорядчики походу являться цьогож дня о год. 8 в льокалі „М. Братства" Руська 3/I.

За Йорданський Комітет:
І. Ліщинський. *М. Левицький.*

Суд і політика.

ПРОЦЕС ФРАНЦУСЬКОГО КОМУНІСТА САДУЛЯ.

Про арештування відомого французького комуніста Садуля вже писалося: був. капітан французької армії, який підчас свого побуту у Москві (де перебував спершу в характері члена якоїсь французької місії) став ревним комуністом і дослужився високої карієри, з моментом визнання Рад. Союзу з боку Франції повернув до свого рідного краю і тут — негайно був арештований. Річ у тім, що ще в 1917 році признали Садуля, який не хотів вертати до Франції, військовим дезертиром, судили і присудили — на смерть. Тепер він станув знову перед воєнним судом; розправа відбулася в Орлеані при величезному заінтересованні французької громадянської думки. Перебіг розправи оправдав розголос, який зробило арештування Садуля.

По відчитанні акту обвинувачення Садуль виголосив у своїй обороні довгу промову, в якій старався виправдати свій перехід до большевиків. Він казав, що радянська влада щиро хотіла продовжувати війну вкупі з давніми союзниками. Всьому винуватий Клемансо. Радянська влада в 1917 році раз-по-раз просила Францію мілітарної домомоги, щоби дальше боротися проти Німеччини і лише уперте легковаження та нехтування цих просьб з боку Клемансо примусило большевиків заключити в Німеччиною берестейський мир.

Садуль закінчив свою промову окликом: „для Европи є лише два шляхи — революція або упадок!"

Оборонці Садуля, між якими був також комуністичний парляментарний посол Муте, доказували нестійність закиду дезерції, бож Франція ніколи не виповідала Радянській Росії війни, отже й не находилася із нею на воєнній стопі. Трибунал по двохгодинній нараді рішив перевести додаткове слідство, а тимчасом негайно випустив Садуля на волю. Ще того самого дня Садуль виїхав до Парижа.

Процес Садуля цікавий з двох боків. Перш за все ревеляції, які Садуль подав на розправі, є, що правда, неприємні й большевикам, бо закидають їм лицемірність гасел, якими вони штовхнули маси проти демократичного Тимчасового Уряду („геть з війною!" „мир за всяку ціну!" „братерство воюючих народів" і т. п.), але ще більше неприємні вони національному французькому таборові. Не виключене, що сам „старий тигр" Клемансо забере слово, щоби очиститися від важких обвинувачень.

Але головнійшим є другий, цілком актуальний, політичний момент процесу. Арештування Садуля вважали яскравою протибольшевицькою демонстрацією французького уряду. Звільняючий судовий присуд можна би вважати познакою злагіднення внутрішнього протикомуністичного режіму Франції. А проте не слід робити з даного випадку надто далеких висновків. Судові присуди нераз завдають мороку кермуючим політикам, як це на прим. цілком недавно було з розправою проти німецького генерала Натузіюса. Саме чуємо, що французький посол у Москві Гербет дістав доручення від свого уряду закласти рішучий протест проти свіжої заяви Зінов'єва про потребу антимілітарної пропаганди у Франції. Приходиться лише пригадати нашу раніїшу характеристику францоградянських зносин: йде подвійна гра взаємного перехитрювання, — заключивши назовні приязнь, одночасно збільшено обережність, щоби ота приязнь не вийшла приятелям на шкоду. *Кн.*

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!!

Пр. 4/25. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний як Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Державної Прокураторії, що зміст часописі „Діло" ч. 2 (10.385) з дня 2. I. 1925 [illegible] в артикулі під заголовком: 1) „П[illegible] [illegible] і [illegible]", а [illegible] сло[illegible] [illegible] б[illegible] [illegible] [illegible] мовою внутрішньою і зовнішною [illegible], а доказательни[illegible] містить знамена злочину з § 305 зак. карн. [illegible] дня 1. січня 1925 року конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 п. кар. заборону дальшого розповсюджування того друкованого письма. Заразом видає наказ відвічальному редакторови тої часописи, щоби це рішення помістив безплатно, в найблизшім числі то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені § 21 зак. друк. з 15. XII. 1852 Д. п. д. № 6 ex 1853, в іменнозасудження за переступство на грязну до 400 з. п. — Львів дня 4 січня 1925.

(Підпис нечиткий.)

Комінтерн і укапісти.

Виконавчий Комітет III. комуністичного інтернаціоналу рішив на одному з останніх своїх засідань зовсім зліквідувати українську комуністичну партію (укапістів). Постанова Комінтерна сформулована в таких точках: 1) визнати програму і тактику УКП. некомуністичними; 2) українську комуністичну партію зліквідувати як окрему партію; 3) зліквідувати теж і ліву фракцію укапістів; 4) приймання членів зліквідованої партії до комуністичної партії большевиків України мусить відбуватися при участи комісії, зложеної з представників центрального комітету комуністичної партії большевиків України і центрального комітету української комуністичної партії.

Рішення ясне! На Україні не сміє бути ніякої комуністичної партії, крім російської. Укапісти давно вже добивалися прийняття в члени комінтерна, та всі їхні заходи скінчилися нічим. УКП. стояла на становищі незалежности України. Вона боролася з централізаційною політикою Москви. Вона розкривала українському пролєтаріятові всю правду про те, що російська комуністична партія зробила з України московську кольонію. Діяльність УКП. суперечила діяльности КП(б)У. і паралізувала її впливи. УКП. творила непоборну перешкоду в реалізації усіх московських експериментів на Україні.

Через те укапісти жили на Україні напівлеґально. Їх важко було знищити, тому, що вони були комуністами. Не випадало комуністичній владі нищити комуністів, хоча би й українських. Та найшовся спосіб. Пануюча КП(б)У. постаралася нібито скомпромітувати укапістів. В чім їх скомпромітувала? В Петлюрівщині! Щож це таке та комуністична петлюрівщина? Це ніщо иншого як українська національна свідомість Укапістів і свідомість окремішности політичних та економічних інтересів України від інтересів Москви. Перевівши таку „компромітацію" укапістів, пануюча влада виарештувала всіх майже укапістських провідників і тим самим спаралізувала на деякий час діяльність тої партії.

Радянській владі не личило якось переводити цілковиту ліквідацію української комуністичної партії. Та й на це знайшовся вихід: Справу передали на вирішення найвищої інстанції в комуністичних справах, тобто на вирішення Виконавч. Комітету комінтерну в Москві. Комуністичний інтернаціонал цеж найвищий міжнародній комуністичний ареопаг. До ньогож належать представники усіх народів та рас земської кулі. Вони то вирішували справу укапістів! — а як вирішили — бачимо. Це вирішення незбито доказує, що інтереси комінтерна цілковито покриваються з інтересами і політикою рикапи (російської компартії). Недурнож „рикапа" має в комінтерні переважаючу більшість і недурно головою комінтерна є член „рикапи" Зінов'єв.

Істнування УКП не було в інтересах „рикапи", не було в інтересах її національної політики, не було в інтересах її централістичного державного будівництва і через те не було воно теж в інтересах комінтерну. Комінтерн — рикапа — влада СРСР — це одно і те саме. Одна політика, одні інтереси, одна воля. Хто на території СРСР не визнає себе членом рикапи, не має права звати себе комуністом і не має права бути членом комінтерну. На останньому конгресі III. комуністичного інтернаціоналу прийняли цілий ряд постанов, присвячених спеціяльно українській проблємі. Там надали їй першорядну вагу в політиці Східньої Европи. Недавно ще голова комінтерну Зінов'єв попрікав український радянський уряд і КП(б)У за те, що вони за мляво проводять у життя національну політику на Україні. Та все це видно робив комінтерн і його голова більше в інтересах закордонної політики, в інтересах фразеольогії про оборону Українців поневолених у державах сумежних зі СРСР., ніж в інтересах щирого проведення в життя всіх постанов про національну українську політику на Україні. Бо й якже инакше зрозуміти цю прецікаву постанову Комінтерну про ліквідацію УКП? На Україні не мають права ні свободи слова ні свободи організації українські комуністи тільки тому, що вони не лише територіяльно, а національно українські.

В. М.

Торговельний договір з Чехословаччиною.

При кінці грудня м. р. розпочалися переговори в Варшаві з метою підписання торговельного договору між Польщею і Чехословаччиною. Досі полагоджено богато спірних питань в царини промислу, при чому обі сторони виявили взаємну уступчивість. Щойно в останніх днях запинилися переговори при нагоді домагання Польщі, щоби Чехосл. зобовязалася побирати річний контингент вугля у висоті 2 і пів міліона тон. В наслідок продовження часу праці в горішно-шлеських копальнях та обниження платні робітникам, кошти продукції польського вугля на горішнім Шлеську є нищі, ніж чеського в островсько-карвінськім ревірі. Тому горішно-шлеський вуголь спричинив би на чехослов. ринку занепад островсько-карвінських копалень. Крім цього Польща домагається тої самої тарифи на чеських залізницях, яка істнує для чеського вугля, а колиб до цього прийшло, тоді горішно-шлеський вуголь заняв би місце чеського також в Австрії.

Торговельний договір має полагодити також спірні питання, які виринули з передвоєнних інтересів, взаємні претенсії горожан, отже всякі купна-продажі, обезпечення, емеритури, вдовичі платні, відшкодування за реквізиції підчас війни, особливо підчас перевороту в р. 1918 і т. п. — Інтересовані повинні починяти відповідні заходи, безпосередно в міністерстві скарбу в Варшаві, або через послів, і то вже в найблищих днях, бо переговори покінчилися в лютім.

Великі наслідки малих причин.

Дальший хід афери польських почтових скриньок у Данціґу.

Представник данціґського сенату попрохав у ґенер. комісаря польського уряду вибачення за те, що на терені Вільного Міста невислідженi справники „зневажили" прапор польської держави, замазавши чорно-біло-червоними фарбами гордовитого білого вірла на червоно-білих почтових скриньках. „Щезло все те, чого Польща не могла проковтнути й стравити, щезла зневага" — вдоволено заявив віцепремієр Тугут і декому могло здаватися, що справа покінчена. Але ба: за „зневагу" вірла, данціґський сенат, що правда, перепросив, але скриньковою „fait accompli" не тільки не признав, а навпаки, у своїй одноголосній резолюції категорично запротестував проти нарушення прав Вільного Міста й заповів рішучу боротьбу за ці права, апелюючи передовсім до високого комісаря Ліґи Націй, Мек Доннеля. Мек Доннель запропонував найпростійший шлях замирення: хай Польща сама усуне самовільно порозвішувані скриньки, залишивши лише одну, на будинку польського консуляту. А що д-р Штрасбурґер з обуренням відкинув цю пропозицію, Мек Доннель заповів, що уповноважить сенат Данціґу усунути скриньки; поки-що він цього ще не зробив, але свою обіцянку офіціяльно оголосив і її зовсім не зрікся.

І тут щойно піднявся крик: насильство, однобічність, переступлення меж інґеренції і т. д. і т. д. — а все це вже не на адресу Зама (през. данц. сенату) чи якого иншого „шовініста-Прусака", лише англійського громадянина й високого достойника найвищої міжнародньої інституції, Ради Ліґи Націй.

В. Ю. КИСІЛЕВСЬКИЙ.

Лист з Парижа.

Перші настрої.

Святочний Париж! Аж серце б'ється! Різдво, Новий Рік... Париські вулиці, великі крамниці прибрали ще кращий вигляд, ще яснійший, ніж у будні дні...

Кидаємо вчений „Quartier Latin", зі всякими інститутами та книжками. Вже вечір западає, вже б'є жаром від тисячі світил.

Хватає і вас ця гарячка, що всіма тут гонить... Наче стратеґ, вишукуєте догідної хвилини, щоби ціло переховзнутися через широкі вулиці, куди непроглядними рядами снуються скоро автомобілі, автобуси, трамваї, і в цей і в той бік. Часами залунає слабий свисток, що губиться зовсім у цьому шумі... Тільки вправного уха париського шофера він ніколи не мине. Всі вози нагло задержуються, вбиваються в одну непроглядну масу і піхотинці, що терпляче ждали на цей мент, перебігають в оба боки... Знов свисток поліцая — і все кидається, жене і тільки хто дуже звинний, той переховзнеться ціло крізь небезпечну лаву.

Коли ви перебігли так через Boulevard St. Michel, то вже від вас це залежить, чи підете тихшою трохи дорогою понад Сену аж до Pont des Arts чи таки через Boulevard du Palais, через острів поправцюєте на Лювр...

Зараз коло Лювру є „Grands Magasins du Louvre". Народу товпиться безліч, одні йдуть у середину, инші оглядають вікна... А є на що дивитися! На чотири вулиці тягнеться цей магазин... Вже як станете на Place du Palais Royal, то постоїте добру хвилину, заки відірвете очі від цього дива... Це фронт магазину... На цілій стіні відбитий Париж, наче в натурі... Ціле місто... і вежа Ефля, і церкви, все, все в гарному синявому світлі... Над ним — наче небо з зірками, що мерехтять як у погідну морозну ніч. А на тому небі цілий хоровід карнаваловий... Почіпалися за руки всякі фіґури в ріжнокольорових костюмах паяців та арлекінів... Фіґури ці на два поверхи завбільшки, зладжені з самого ріжнокольорового світла. Але мало цього... Таж вони грають мячами! лискучими, світляними... Відбивають їх рукою, а ця дама в строю „рококо" з високою зачіскою — з білого світла — відбиває мячик ґраціозно своєю малою ніжечкою в рожевому капці...

Не спркриться вам стояти, не дошкулить новорічний морозець, бо так гарно, тепло в цьому Парижі!

Попри ярко освітлені вікна не так воно легко перейти, бо натовп не абиякий... Але й на це рада є: В елеґантних лівреях стоять служачі магазину, наче які полковники, та прохають переходити в порядку попри вікна й не довго задержуватися. Черги не перебєш! Як пробує хто втиснутися, то прийде до нього цей „полковник", та дуже вічливо попрохає, щоби не втискався в ряд...

Всюди повно всякого добра, але вам здається, що зовсім не має продавців. Все лежить лоском, кождий оглядає, кладе назад, шовки, матерії, шалі, сукні...

Якіж ці Парижане довірливі! Приїхав я до Парижа, було близько полудня, спішно до конзуляту, щоби „пас" віддати. Кинувся, куди річи зложити би. Продавець ґазет показав мені, щоби я річі оставив в цьомуж коридорі. Я недовірливо подивився на нього, але таки оставив обі валізки під стіною, рахуючи на його чесну пику, бо страх спішився... Дві цілих години забавив у конзуляті... Піт тяжкими краплями сипався з чола, як тільки згадав на річі... Прибігаю врешті на станцію... За продавцем ґазет ні сліду... За те річи преспокійно стоять на візку під стіною.

Все таки не раджу, вже задля самого супокою вашого, оставляти свої річі на таку рисковну спробу париської чесности.

Але вернімо до нашого магазину.

Стали й ви в довгу чергу, та йдете попри освітлені вікна. Дамські панчішки... Шовк, аж хочеться в руку його взяти, та налюбуватися ними, правдивий севрський... Всі кольори веселки! Наче віяльце зложені панчішки всіх кольорів у чудовій гармонії. Йдете далі... От наче прийняття яке! Сидять пані в вечірних шовкових строях, коло них панове у фраках, смокінґах. В порівнанні до краси і викінчення, не дуже й дорогі ці дамські строї... 500, 600 франків...

Вибачайте! одно недискретне питання: ви жонатий? Ні? То преспокійно дивіться на це все, любуйтеся панчішками, строями, шовками, та старайтеся скрити злорадну усмішку, поглядаючи боком на цього нещасного, що перед вами в черзі йде з чудовою мальованою жіночкою... Вже вибрана тоалета, декілька пар панчішок, черевички, капелюшок...

Людей, людей... Здається цілий Париж зійшовся в магазини.

Хтось вас штовхнув у плечі... Здвигаєте раменами та закленете під носом: „Що за мара пхається"..., або яким иншим своєрідним зворотом. Але оглянувшися, стаєте наче скамянілий!... Приваблива усмішка на карміновиx усточках... Прохає вибачити! вона невинна в цьому, що вас штовхнула, це другі тиснуть... Ввічливо кланяєтесь, робите трохи місця ліктем і плечима, жалуєтесь на натовп...

Дозвольте один недискретний запит: ви...? Ага! Правда, вже знаю, не жонатий! Сміло! І не робіть собі нічого з вашої львівсько-, або коломийсько-французької вимови! Парижане не дивуються чужинцеві.

І ви вже не самий переходите попри діточі забавки, попри цілі середновіччя: стоїть замок високий, під ним розкинулось широко містечко з шинком, хатами.

Почтові скринькя зійшли вже на другий плян. Суперечка за них, — яка врештою була для Польщі костаточною причиною, щоби на політичний комітет під проводом прев. Войцеховского („коронна рада"!) запросити військового міністра й шефа генер. штабу, — перемінилася у конфлікт Річипосполитої з Лігою Націй. Переходючи на терен Ради Ліги Націй „скриньковий замах" дасть товчок дискусії на тему: про зазіхання Польщі на Балтик і доцільність тзв. данціґського коридору, про межі „протекторату" Польщі над Вільним Містом, яке не бажає собі того протекторату, і вкінці про ясне зясування прав і обовязків високого комісаря Ліги Націй у Данціґу.

У даному моменті Польща не має ніяких виглядів виграти справу з сер Мек Доннелем краще, ніж вигравала супроти його попередників — сер Реджінельда Товера та ген. Гакінга. Красномовні звороти віцепремієра Тугута про „легальні засоби боротьби", про „мегальоманію міста, яке не може зрозуміти своєї ситуації" і врешті про „силу відпору, рівну силі нападу" — є обосічні. Коротенька телеграма, яка каже, що заграничні фінансові кола вже тепер мають сумніви, чи виплачувати польські перекази на товари, які відходять до Польщі, — має більше значіння ніж усі патетичні вигуки.

„Річю громадянської думки є зберегти зимну кров і віру в те, що уряд знає свої обовязки і зуміє памятати про те здійснення". Такі слова п. Тугута можуть сподобатись льояльним супроти уряду польським патріотам, — але ледве чи вони вдоволять тих чужинецьких банкирів, від яких залежить польська заграниччна позичка, себто одно з основних актуальних питань польської державности.

кн.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Йордан на Україні.

(Правдивий спомин.)

Новий Рік 1920 — застав УГА. в союзі з Денікиним.

Згідно з умовою УГА. мала переїхати на полудне в околиці Одеси і Миколаєва, щоб там по „передишці" стати на ноги. Останки обозів та бригад подавались туди серед студіні, що проникала кости. Голодні, обдерті та хорі тягнулись стрільці, а сила було таких, що кризу тифозної горячки переходили серед тріскучого морозу, на возах під лахміттям.

По олі посувались чалки обозів, решгки бригад, останки полків і сотень, а в слід за цією караваною мерців Начальна Команда під проводом ген. Тарнавського.

Для лучби з частинами, НКГА. постояла на стаціях в возах. Поїзд складався з двох стайльних вагонів перемінених на канцелярію штабу, двох трьохкляєних — та кількох „сальонок", які недавно ще містили „6 коней або 40. людей". У цих вагонах примістились старшини — стрільці і все те, що лучилось з Нач. Кмдою.

Склалось так, що штаб Начальної Ком. задержався довше на стації в Кривозолі і тут застав нас Иордан. Старшини та дехто инший розквартирувались по брудним місточку. Штаб коло стації в гарнім будинку залізничої школи, а нач. духовник при НКГА. о. сот. Дидик та санітарний референт на кватирі в нач. стації Магели. Йордан! скільки слів та зітхань линуло до рідної стріхи... Традиція мусіла бути збережена. Залізничу каплицю битком наповнили штаб, стрільці і юрба населення місточка, що йшла за „свяченою водою". По богослуженні духовник о. Дидик осятив воду та серед співу „Явился єси" разом зі штабовим „дяком" пор. Оруном перейшов ряди старшин і стрільців. Лунав спів — та з мороз ним вітром гнав у безвісти... Богослуження скінчилось, але духовник дав знак, що на цьому не кінець.

На землі — в зимних і неогрітих вагонах лежали хорі на тиф стрільці. До них спрямував духовник, а всі юрбою потягнулись за ним.

Страшний вид: на доліках, прикриті лахміттям власного однострою лежали в колом стрільці: кістяки, скривлені болем облича, спалені горячкою уста, блудні очі; все тонуло в обіймах смерти. — До них зайшов духовник, зі свяченою водою та святошною піснею.

Над одним зупинився. Цей пробував останками сил піднестись і поцілувати хрест.

Духовник подав йому руку та спитав як себе почуває.

Припав до руки — та стискаючи її — серед болю, що різав душу та серце спитав:

„Татуцю — отче духовний — коли-ж ми будемо в дома? Нервовий плач потряс ним, опав на зимну долівку... і заридав мов мала дитина.

Невимовним болем скривилось серце духовника. Він погладив рукою хорого, вийшов з вагону, а з його очей лились сердечні сльози, що великими краплями спливали по золотистім фелоні...

І. М. четар.

Дрібні вісти.

Японсько-радянські переговори добігають до успішного кінця. До цього часу осягнули обі сторони повну згоду щодо речинця евакуації японських військ із Сахаліна.

Румунія вислала до генерального секретаріяту Ліги Націй меморіял, в якому домагається, щоби Ліга Націй і репараційна комісія допомагали фінансово не тільки переможеній Австрії та Мадярщині, але й союзним державам Сходу, до яких вчисляє себе Румунія з Польщею.

Білоруські посли Яремич і Тарашкевич обговорювали з мін. Тугутом справу білоруського шкільництва.

В Єрусалимі відбудеться дня 1. квітня 1925 р. свято відкриття гебрайського університету. Відкриє університет льорд Бальфур.

В Чехословаччині повстала нова політична рільнича партія, зложена зі самих малоземельних рільників і дрібних промисловців Словаків. Вона вимагає автономії для Словакії.

Фашистівська преса збільшилася з початком 1925 р. дуже значно. В Турині, Палермі, Берґамі та Пяченці появилися чотири нові газети фашистів.

Польща навязує військові взаємини з Еспанією. З тою метою вислала вона до Еспанії підполковника ген. штабу Гуневича.

Польща по приватним відомостям „Слова Польского", нібито дістала вже в Америці позичку в сумі 50 міліонів долярів.

До Москви виїхав із Варшави новий польський посол Кентшиньскі.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Відбудова східних воєвідств.

В през. ради мін. відбулася під проводом мін. Тугута конференція в справі відбудови схід. воєвідств. Усталили ряд розпорядків для скріплення акції відбудови в зимовім періоді, признавання кредиту на відбудову і зорганізування достав самим населенням у заміну за звільнення від деяких податків. Ухвалено зорганізувати інсп. комісію, що контролювала би роботу повітових референтів відбудови. Звернено увагу на конечність відбудови шкіл, домів суспільного пожитку і святинь усіх віроісповідань. На цілі відбудови ухвалено вжити цілу суму лісової данини в натурі, прилягаючі до знищеної смуги ліси та влекшувати населенню набування буд. матеріялу з прив. лісів. Обговорювали теж справу зужиткування для відбудови матеріялів у вирубуваній тепер граничній смузі й опрацювання пляну відбудови місцевостей позбавлених зовсім лісів.

Заворушення на університеті в Неаполі.

На неаполітанськім університеті прийшло до бійки між фашист. і нефашистівськими студентами. Університет замкнено на необмежений час. Карабінери обсадили вхід до університету а біля будинку стоїть відділ піхоти.

Конференція заграничних рад. представників.

В найблизший четвар відбудеться у Москві конференція заграничних представників СРСР. Візьмуть у ній участь: Раковський, Красін і Крестінський. Конференція є в звязи зі зїздом балтійських держав у Гельсінґфорсі. Є теж чутки, що йде тут про позичку у Франції. СРСР. сподіється, що амб. Гербет попре рад. заходи у французького уряду. Гербет вручив уже Калінови свої повновласти.

Балтійська конференція.

16. І. почалась у Гельсінґфорсі конференція балтійських держав. Предс. вибрано мін. загр. справ Фінляндії, Прокопе. До фінл. делегації належать іше проф. Еліх, лег. радн. бар. Ірекоскінен, держ. рад. Агонен, шеф прес. бюра й висші урядовці того мін. Конференцію отворив промовою мін. Прокопе. Радянські часописи здогадуються, що конференцію скликано для зорганізування протирадянського бльоку й сумніваються чи вдасться утворити такий бльок з причини суперечностей між Польщею й Фінляндією а й тому, що Польща шукає економічного зближення з СРСР., тому не буде вести політики, яка може поріжнити її з СРСР.

Офензива проти СРСР?

Ген. Вранґель на авдієнції у югосл. мін. військ. справ повідомив мін. про висліди нарад у Парижі в справі утворення протирад. армії. З кінцем квітня армія могтиме зачати акцію проти СРСР.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (11.) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за два устуни вступної статті п. т. „Припання і віддання" та кінець фейлетону д-ра П. Лисяка п. з. „До питання про український Піємонт".

— **Вечір української поезії в Празі.** Дня 3. ц. м. відбувся в одній із саль празького Репрезентаційного Дому вечір української поезії, якого програму виповнили твори трьох українських поетів — Тичини, Валеріяна Поліщука і Досвітнього. В звідомленні з цього вечора, поміщеному в „Праґер Прессе" читаємо між иншими: „При безхибному спануванні дикції і жесту познайомив Поліщук публику з цілим рядом ясних картин свого поліморфічного, поетичного мистецтва; він почав з тонкого пейзажу й побутового вірша, щоб відтак ударити в ґрімкі й дзвінкі акорди своєї героїчної поеми „Европа на вулькані?" Різко відмінним від Поліщука являється Тичина, з якого ліриках єднається українська фолькльористична традиція з впливами російських символістів, головно ж Олександра Блока, та соціяльно-пролетарськими мотивами. Ця своєрідна сумішка, в парі з ритмічно-мельодійним богатством дає ліриці Тичини ясне, індивідуальний характер. Український роман остає від часів Винниченка невідомим для західньої Европи. Тим цікавіше було послухати Досвітнього, який прочитав уривки свого нового роману „Американець". Досвітній виголосив відтак короткий реферат про сучасний мистецький рух на Україні, при чому він заедно підчеркав його ідеольоґічний, клясово-пролетарський характер.

— **Бунт вязнів у Бриґідках.** Минулого четверга о 3. год. рано знявся в мурах львівських бриґідок неймовірний крик вязнів, в слід за чим до будинку тюрми вмашерувала відділ поліції з готовими до

— **Свято на Богданівці.** Доказом до чого може довести жертвенність, сила волі й посвята громадянства, являється в останнім часі Богданівка. Хто бачив перед кількома місяцями незабудовану площу придбану читальнею Просвіти на Богданівці від Екс. Митрополита мусів у дні 14. грудня м. р. глядіти з подивом на доконану працю. Протягом не цілих пятьох місяців виведено мури величавого будинку Народнього дому а провізорично побудовано невеличку домівку для тимчасового приміщення читальні Просвіти. В неділю дня 14. грудня ц. р. відбулося свято посвячення тимчасової домівки читальні Просвіти на Богданівці, яке зібрало численних громадян Богданівки, Сиґнівки і Левандівки та відпоручників українських організацій міста Львова. Свято розпочалося торжественною Службою Божою в церковці на Богданівці, яка не могла помістити всіх присутних. Богослуження відправляв о. прелат Лісецький в асисті о. Гаврилюка і о. Каштанюка. Повну патріотичного духа проповідь виголосив о. прелат Кущинський. В часі богослуження співав місцевий хор під батутою Куцького а на кінець богослуження відограла орхестра українських залізничників гимн „Боже єдиний, великий". По Службі Божій удалася процесія з метою посвячення свіжо вибудованої тимчасової домівки читальні „Просвіти". Після посвячення голова Комітету будови Народнього Дому на Богданівці о. Гаврилюк по зворушуючій промові передав ключі ново вибудованої домівки голові читальні Просвіти на Богданівці Петрові Севюті. Промовляло чимало присутних. В часі свята вручено інж. М. Федецькому почесну грамоту в признанню його заслуг і праці для будови „Народнього Дому" на Богданівці.

Далі арабське місто... Одні продають килими, прихвалюють, кивають руками, головами, завертають очима, инші моляться на землі...

Не надивитеся... а ще до того, як коло вас така гарна Парижаночка... Кажу вам, таких гарних жінок і дівчат як у Парижі, не подибав я ні у Відні, ні в Римі, за Берлін і не казати... Приїзжайте, а побачите самі, чи не святу правду кажу... Але ось-де двері, двайцяті, чи котрі забув навіть поглянути... Ваша сусідочка заходить у середину, йдете й ви... Що тут народу! Держіться близенько вашої „знайомої", бо як загубите її в цьому морі, то пишіть — пропало!

Забаглось вашій дамі ще на поверх поглянути... Дивитеся за східцями, а вона вас за руку... Ступили ви кілька кроків... земля з під ніг кудись тікає... килим тягне вас сам уверх... І вже дивитесь в долину, на море голов, на тисячі світил, та трохи не забуваєте на товаришку вашої екскурсії...

Нарешті ваша знайома вибрала великі мужеські капці, та шовковий шаль на шию... Ви скоса дивитесь на її прегарно вимальоване личко, на стан... ніжок не видно, бо людей гук... потому на патинки, що власне в папір завивають...

Знов на вулиці... Представляєтесь, хилите глибоко голову, вона подає вам ручку, всміхається мило і заки ви розтворили рота, щоб попрохати позволення ще колись стрінутися, вже плигнула в автобус... Свисток поліцая, всі вози рушили... Ви робите ще одно даремне зусилля, з нараженням дорогого життя стараєтеся дігнати автобус, але... марна ваша праця...

Щойно тепер почуваєте голод. Заходьте в перше кафе — вони зовсім не такі як у Львові! — станьте коло „комптуару" і кликніть „café crême!" і заки ще докінчили, вже кава в ваших руках... Пєте, закушуєте, платите і просто в „метро"... За кілька хвилин шаленої підземної їзди ви знов у свойому „Quartier Latin"...

Не знаєте куди йти на вечеру?

Перейдіться бульваром раз і другий, а вам тицьнуть у руку малий папірчик з написом: „Café-Restaurant"... там все: і адреса і ціна і список страв.

Вибачайте, ще одно дискретне питання: маєте добрий шлунок? Не зіпсований? Тоді можете зробити так само як і я спершу робив! Берете в руки цей загадочний папір, що вам підсунуть як лиш засядете до стола. „Їм нині все перше!" рішаєте та навгадь показуєте пальцем на перший напис — читати не беріться, бо я донині не годен цього втяти!

Не вражуйтесь невдачею! Принесуть вам — як мені це трапилось — замісць зупи здорового слимака, країте господарський кусок хліба, та спокійно їжте слимака...

Чудернацька кухня в Парижі! Але й до цього звикнете, тільки робіть, як я вам раджу!

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Софія Анна Яремчаківна з Відня і **д-р Дмитро Мудрецький** з Любачева одружені у Відні дня 23. листопада 1924 р.
944 2-3

стрілу крісами. Причиною бунту вязнів було неморальне трактування вязня Міхаловського з боку тюремної влади. Бунт скоро усмирено, а Міхаловского кинуто звязаного до темної келії. Недурно то заводять школи для тюремних достойників.

— **Куля за куток дерева.** До загального шпиталю у Львові привезено на днях селянина з села Хирв, Любачівського повіту, Стаховича, тяжко постріленого місцевим гаєвим в момент збирання ріща в лісі. Стан нещасного селянина дуже грізний.

— **Потрібна школа.** Дня 12. п. м. відкрито у Варшаві школу для урядників польських вязниць, до якої покликано 44 начальників та інспекторів вязниць з цілої Польщі.

— **Городові дільниці у Львові.** На останньому засіданні міської ради Львова рішено відступити 52 морги ґрунту біля стації Персенківка на розбудову Львова. Парцеляція має бути переведеною в городовому стилю і має вмістити щонайменше 100 більших і менших приватних домів. Дороги, освітлення, каналізацію та евентуальне продовження трамваю візьме на себе місто. Ця перша парцеляція має започаткувати у Львові повстання городових дільниць.

— **Собачий шантаж.** По Львові волочається якийсь достойник з відробленими магістрацькими квитами, та інкасує оплати за собаки на 1925 рік. Тимчасом магістрат повідомляє, що поки що такої функції нікому з урядників не доручено, та що в той спосіб вплачені оплати можна вважати пропавшими.

— **Львівська Айленбурґіяда.** Львівська поліція арештувала відомого на львівському ґрунті дегенерата, бувшого професора Р. в моменті, коли він, з китицею живих квітів в руках, ішов на стрічу з вісьмилітньою гимназистом.

— **Долярова афера.** В одному з почтових урядів у Варшаві сконфісковано долярові посилки на суму 21.000 долярів, які хотів вивезти за кордон варшавський „Повшехни Банк Депозитови“. Арештовано директорів цього банку.

— **Ще один дефравдант.** На доручення властей арештовано у Варшаві урядника скарбової палати Ябловського, який допустився дефравдації більших грошевих сум.

— **За обиду релігії.** З кінцем минулого року пропав відомий у комуністичних колах Минська, жидівський публіцист Гуревич. По довших пошукуваннях найдено тепер його тіло в околицях міста. Стверджено, що Гуревича убили його одновірці за напасти на праотцівську релігію в комуністичній пресі. В звязку з убийством Гуревича арештувала радянська влада кількох представників жидівської, віроісповідної громади в Минську.

— **Дорога пропаґанда.** Російський економіст Марков обчислив, що радянський уряд видає на комуністичну пропаґанду за кордоном 200 мілйонів золотих рублів річно.

— **З тюрми на естраду.** Це сталося очевидно в Америці. В стейті Міссурі відсиджував кару 18-місячної тюрми молодий бандит. Сидючи в тюрмі, многонадійний молодець вивчився грати на фортепяні та приймав участь у концертах вязнів, що вславилися в цілій Америці. В останніх місяцях відсиджування тюрми дістав бандит стільки запросин до ріжних оркестр, що мабуть до кінця життя не матиме часу займатися бандитизмом.

— **Всіх членів „Міщанського Брацтва“ у Львові** проситься взяти обовязково комплетну участь в Иорданському святі. Початок Богослуження о 8·30 рано в Преображенській церкві. — *Василь Гресяк*, містоголова; *Гр. Ганцяк*, секретар.
1210 1—1

✝ Посмертні згадки.

Дня 4. І. н. р. помер у Волощині, пов. Підгайці, в 76 р. життя селянин **Іван Осадца**, людина незвичайно інтелігентна і діяльна, рідний брат о. д-ра Михайла Осадци, автора першої української граматики, якого в своїм часі за „народницькі напрями“ враз з иншими виключено в „Народного Дому“ у Львові. Покійний ходив до гимназії у Львові та по смерти свого батька мусів покинути її, щоб перейняти на селі батьківщину, бо більше синів не було.

Тут розвинув дуже велику діяльність, яка піднесла мале село (без місцевого священика та учителя) культурно і просвітно дуже високо. Був основником і довголітним головою читальні „Просвіти“. Закупив площу біля церкви і розпочав будову величавого дому, яку тепер докінчив його син, теперішній голова. Покійник розвинув на просвітнім полі широку діяльність і довів до сплости з читальнею Качковського т. є добровільної ліквідації цеї останньої. Кільканадцять літ вів чудовий хор, знаний на цілу околицю і їздив з концертами по околичних селах. Церкву, фундовану його батьком, покійний віднови в і покрив бляхою. Як довголітний начальник громади збудував гарну школу, сам провадив увесь час будову, і взагалі опікувався до кінця життя школою як би своєю власною.

Збудував в селі водопроводи, розширив і обсадив деревами дороги, цвинтар упорядкував на взірець міських цвинтарів, основав крім оборотової Каси при читальні також „Народний Дім“, якого справником був аж до війни.

Був довголітним членом ради повітової, де враз з пок. о. Навроцьким заступав інтереси свого народу. Взагалі був політичним та культурним провідником селянських мас усієї околиці. Який рівень культури осягнуло завдяки ньому село, свідчить хоча би факт, що село видало крім згаданого автора граматики і покійного Ол. Гайдукевича, знаного управителя школи в Замарстинові — ще 6 священиків і кількох учителів — усіх з молодшої генерації. А про шляхотну ідейність покійного свідчить факт, що коли став опікуном одного сироти (Савка), то його батьківщиною, все орне і морґи поля, орудував так, щоб його післати до шкіл і він дійсно скінчив семинар і є учителем. Не треба згадувати, що політично село було і є зглядно добре на ... Покійний був немаче правдивим порадником цілої околиці. У всіх справах звертались до нього за порадою. Похорон покійного був величавою народньою маніфестацією. Великий здвиг народа відпроваджав покійника на місце спочинку. Тяжка дубова домовина спочила на приготованім устеленім сукном і прибранім високім катафалі. Місцевий хор співав своєму покійному диригентові. Прощали покійного о. Масяк, парох з Новосілки, о. сот. Стеткевич і селянин з Божикова Григорій Скаско. Не хутко найдеться між селянами людина тої вдечности, що покійний. — В. й. п.

Присилайте передплату!

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Отсим висловлюємо нашому членови, **Впр. Отцю Прелату Леонтію Куницькому**, сердечну подяку за те, що на кожний поклик безінтересовно приймає участь в похоронах членів М. Б., не зважаючи на ніякі труднощі й переводи, як це мало місце недавно на похоронах членів: бл. п. В. Петрусяка і Я. Хомика. На похороні бл. п. Хомика приймав теж участь (безінтересовно) о. А. Гаврилюк, за що ми зобовязані зокрема висловити Йому щиру подяку, тим паче, що о. Гаврилюк, хоч не є членом М. Б., не відмовився, на просьбу одного з членів Виділу, взяти участь в похороні. — Від Виділу „Міщан. Брацтва“: *Василь Гресяк*, містоголова; *Гр. Ганцяк*, секретар.
1210 1—1

Дрібні оголошення.

5 КГ. вепрової ковбаси, або 5 кг. зребетної солонини враз з опакуванням за 12 зол. 90 сот. висилає почтою за післяплатою фабрика вудженини Л. Нагірного в Самборі. Жадайте цінника наших масарських виробів. 1171 5—?

ПРИЙМУ на мешкання з харчем дві панночки. Бакя 16, дв. 5. 1207 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ інструктора до III. p. сем. і 4. кл. гим. Зголошення до Адміністрації до 20. І. під Інструктор.
1181 3—3

ЗАЛІЗНИЧНИЙ машиніст, вдовець, в середнім віці, на державнім становиску, одружиться зі старшою панною або бездітною вдовою від 25—35 літ. Маєток конче вимаганий. Листи слати під адресою „Машиніст“, Паперовий Базар, Дрогобич.
1206 1-1

ФАХОВЕЦЬ торговельний, з корінного діловодства, літ 29, одружиться з панною, котра допоможе серед суспільности відкрити власне торговельне підприємство. Зголошення до книгарні Фрідмана в Сколім.
1208 1-1

МЕЛАНІЯ, СТАНИСЛАВІВ, посте рестанте, має лист до відбору. 1209 1-1

ЗАМІСЦЬ ХОДИТИ МАНІВЦЯМИ — зберіться хлопці й дівчата в затишному кутку і заведіть між собою літературну забаву, яка називається „Літературні листки“. Спосіб ведення забави поданий у вступній промові примірника, який коштує 2 зл. з почтовою пересилкою. Замовляти у Гр. Ганцяка, Львів, Куркова 10.
1105 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Звичайні Загальні Збори
Тов. Бурса св. о. Николая в Станиславові
відбудуться дня 2-го лютого 1925 р. в кімнатах каси „Власна Поміч“ в Станиславові при вул. Липовій ч. 16. о год. 11-ій перед полуднем, а в браку вимаганого числа членів о год. 11·30 в тім самім льокали без огляду на число учасників з слідуючим дневним порядком:
1) Відкриття зборів, 2) Вибір предсідателя зборів, 3) Відчитання протоколу з послідних заг. зборів, 4) Звіт з діяльности Виділу з р. 1924, 5) Звіт касовий, 6) Звіт контрольної комісії, 7) Вибір 2 членів виділу і 1 заступника, 8) Вибір контр. комісії, 9) Внески і запити. — Станиславів д. 13 січня 1925. За Виділ: *о. д-р Іван Лятишевський* предсідатель, *о. С. Лукач* секретар.
1211 1—1

За редакцію відповідає О. Костик.

З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.